

TILVÆXT TIL NORGES LEPIDOPTERFAUNA FRA DE SENERE AAR

AF

W. M. SCHÖYEN.

Cymatophora fluctuosa HB.

Af denne inden Skandinaviens Grændser tidligere kun i Stockholms Skjærgaard fundne Art (smlgn. Ent. Tidskr. 1881, p. 214) har jeg haft til Paasyn et Explr., fanget ved Kragerø Sommeren 1882 af Hr Skolebestyrer ULLMAN. Artens Nordgrændse, der i SPEYER's bekendte Værk: »Die geographische Verbreitung der Schmetterlinge» II (1882) p. 44 angives til 57° n. Br. (Livland), naar altsaa hos os paa den skandinaviske Halvö til omtrent 59°, hvilket endnu overskrides en Grad ved Artens Forekomst ved St. Petersburg under 60°.

Larven, der lever paa Birk, findes udförlig beskrevet af WACKERZAPP i »Stett. entom. Zeit.» 1882, p. 211—213.

Herminia modestalis HEYD.

STAUDINGER's Spörgsmaal i Katalogen af 1871 angaaende denne af HEYDEN som egen Art opstillede Form fra Schweizer-Alperne: »præc. var. alpina?» kan jeg efter vore norske Explrer at dömmе kun besvare bejaende. Da WOCKE i 1862 samlede paa Dovrefjeld, var *modestalis* endnu ikke beskrevet som egen Art, og han henförte i sin Bearbejdelse af sine Indsamlinger dertseds (Stett. ent. Zeit. 1864) den der forekommende Form til *tentacularia* L., men fremhæver udtrykkelig, at Explrne fremböd

saadanne Afvigelser, at han i Begyndelsen troede at have en ny Art for sig. Jeg for min Del havde heller ikke haft Anledning til at gjøre mig bekendt med HEYDEN'S Art, da jeg senere samlede paa Dovrefjeld og i Gudbrandsdalen i 1877, og henførte derfor ogsaa uden Betænkning mine Explrer til *tentacularia* (Nyt Mag. f. Naturv., B. 24). I Virkeligheden er imidlertid, som jeg senere ved Erholdelsen af typiske Explrer af *modestalis* fra Bergün gjennem Prof. ZELLER har faaet Anledning til at overbevise mig om, den saavel paa Dovrefjeld som andetsteds i Fjeldbygderne hos os forekommende Form identisk med HEYDEN'S *modestalis*, der dog efter min bestemte Formening ikke kan ansees som andet end Fjeldformen af *tentacularia*. Vore Exemplarer, der er betydelig varierende i alle Henseender, frembyde nemlig alle mulige Overgangsformer baade i Henseende til Størrelse, Farve, Vingesnit, Følehornenes og Palpernes Udseende etc. etc., saa at det viser sig umuligt at drage nogen Grændse mellem begge Former. I de sydligere Lavlandstrakter nærmere vore Explrer sig mest den typiske *tentacularia*, men alt eftersom man kommer op i Fjeldtrakterne, gaar hele Udseendet mere og mere over i *modestalis*, der paa Dovrefjeld er aldeles udpræget. Ogsaa fra Nyborg ved Bunden af Varangerfjorden, strax indenfor den 70:de Breddegrad, har jeg haft til Paasyn en Hun af denne Form, fanget af SCHNEIDER i Begyndelsen af Juli 1879, hvorved altsaa Arten ogsaa faar arktisk Borgerret.

Tholomiges turfosalis Wk.

Denne lille Art, der allerede forlængst har været kjendt saavel fra Finland som fra England og Skotland, har mærkelig nok hidtil ikke været observeret paa den skandinaviske Halvø. I Slutningen af Juli 1883 fandt jeg den imidlertid i Odalen paa en Myr i flere Exemplarer, de fleste desværre allerede ødelagte af det stadige Regnveir. Den fløi her paa samme Steder som *Crambus margaritellus* og *alienellus*, samt lod til at være tilstede i temmelig stort Antal. Det skulde undre mig, om den ikke ved nærmere Eftersyn skulde vise sig at være mere udbredt paa vore Skovmyrer, hvor de to nævnte *Crambus*-Arter forekomme. Dens Udvikling er, saavidt jeg ved, endnu aldeles ubekjendt.

Timandra amata L.

Toges i et enkelt, allerede stærkt fløiet og beskadiget Han-Explr i Odalen 6:te Juli 1883. Tidligere var Arten ifølge WAL-LENGREN kun fundet i Skaane og Blekinge, men da den i Finland er observeret helt op i nordre Österbotten, var det jo rimeligt, at den ogsaa hos os maatte gaa længere nord. Maaske Grunden til, at den endnu ikke er observeret flere Steder, tør være den, at den kun flyver sent om Aftenen og Natten. Larvens Næringsplanter: *Rumex*-, *Polygonum*- og *Atriplex*-Arter, er jo i hvert Fald udbredte nok. — Det turde kanske fortjene at nævnes, at RÖSSLER har fundet Sommerfuglen om Natten i stort Antal paa Blomsterne af *Scrophularia* i Vandgravene i Wiesbaden. Muligens turde det lønne Umagen at søge den ogsaa hos os paa saadanne Steder.

Eugonia fuscantaria Hw.

Af denne tidligere ikke som skandinavisk anmærkede Art besidder jeg et Par Exemplarer, fangede i den botaniske Have i Kristiania af Gartner MOE. At Arten findes her i Norge, derimod endnu ikke er observeret noget Sted i Sverige, heller ikke i Finland, stemmer i det hele med dens mere vestlige Udbredelse: den findes saaledes baade i England og Skotland, Holland, Frankrig etc., men i Tyskland kun faa Steder — som det synes navnlig i Schlesien. Den i sit Udseende adskillig varierende Larve lever paa Ask og dens hele Udviklingshistorie findes nærmere beskrevet af TORGE i »Stett. ent Zeit.» 1880, p. 213—217.

Botys septentrionalis TGSTR.

Paa samme Myr i Odalen, hvor jeg i Slutningen af Juli forrige Aar fandt *Tholom. turfosalis*, fangede jeg 14:de Juni næst för et Han-Explr af den ligeledes for Skandinavien nye *Botys septentrionalis* TGSTR., hvorhos jeg samtidig observerede nok et, som desværre undslap. Var hidtil kun kjendt fra det finske og det russiske Karelen, hvorfra jeg besidder et Explr fra Dr TENGSTRÖM selv til Sammenligning. Som bekjendt anfører saavel han

som Dr. STAUDINGER denne Form som en tvivlsom Varietet under *B. manualis* Hb. med det Tillæg, at det maaske er en egen Art. Jeg skal derfor her tillade mig at oplyse, at TENGSTROM, efter hvad han for flere Aar siden i en Skrivelse til mig har anført, nu forlængst er kommet paa det rene med, at det er en god og konstant Art. Den fortjener at eftersøges paa Myrstrækningerne hos os, hvor den maaske turde vise sig at forekomme flere Steder.

Udviklingen er, ligesom Tifældet, saavidt jeg ved, ogsaa er med *manualis*, endnu ubekjendt.

Crambus hamellus THBG.

Denne ifølge WALLENGREN fra Skaane op i de midlere Lapmarker udbredte Art har hidtil saavidt vides ikke været observeret i Norge. 20:de Juli 1883 tog jeg imidlertid paa den oven omtalte Myr i Odalen et stort og mørkt farvet Han-Explr (24 mm. Vingebredde). Sandsynligvis har den vel ogsaa her i Landet en større Udbredelse, men den synes overalt at høre til de sparsomt forekommende Arter. — Larven er saavidt vides endnu ikke bekjendt.

Myelois advenella ZK.

Sommeren 1880 toges paa St. Hanshougen, Kristiania, af en yngre Broder af min Ven Konservator SCHNEIDER i Tromsø et Explr af denne tidligere ikke i Norge observerede Art, hvilket jeg har haft til Paasyn. Er ifølge WALLENGREN fundet op til Stockholmstrakten, ligesom den ogsaa forekommer i det sydlige Finland. — Larven lever indspunden mellem Blomsterne af *Cratægus*, *Sorbus aucuparia* og *aria*.

Cochylis aurofasciana MN.

Denne særdeles interessante Akkvisition for vor Fauna skyldes den danske Lepidopterolog A. BANG-HAAS, der Sommeren 1881 samlede paa Dovrefjeld. Ifølge Meddelelse i Brev fandt han sammesteds 2 Explrer af denne tidligere kun fra de

schweiziske og tyrolske Höialper kjendte Art. — Udviklingen er ubekjendt, men Sommerfluglen flyver ifølge FREY blandt *Juniperus* paa Höifjeldet.

Talæporia pseudobombycella Hb.

Et Han-Explr, fanget ved Kragerö 20:de Juni 1882 af Skolebestyrer ULLMAN, har jeg haft til Paasyn, ligesom jeg selv i Juli samme Aar fandt Hylstere af denne Art ved Mandal paa Træstammer, hvor Larverne havde levet paa Lichendækket.

Nemophora pilulella Hb.

Et enkelt Explr tog jeg 30:te Mai 1880 ved Lysaker i Nærheden af Kristiania, senere har jeg paa en Myr i Odalen blandt *Vaccinium myrtillus*, der jo angives som Larvens Næringsplante, taget endnu nogle Explrer 1:ste Juni og 1:ste August 1882. — Arten er ligesom foregaaende udbredt baade i Sverige og Finland.

Plutella Haasi STGR.

Fandtes først af mig 17:de Juli 1877 ved Fokstuen paa Dovrefjeld i et enkelt Han-Explr og gjenfandtes i Juli 1881 af HAAS ved Kongsvold i to Hun-Explrer, hvorefter Arten af STAUDINGER beskrevs under ovenstaaende Navn (smlgn. Stett. ent. Zeit. 1883, p. 183).

Semioscopis strigulana S. V.

Fra Forstkandidat HAGEMAN i Saltdalen modtog jeg forrige Vaar endel Lepidoptera, fangede af ham ved Storjord (66° 50' n. Br.), hvoriblandt ogsaa befandt sig flere Explrer af denne tidligere ikke i Skandinavien observerede Art. De var fangede 21:de April 1883, hvorved maa mærkes, at Aaret deroppe var usædvanlig tidligt, flere Uger før fremme end almindeligvis er Tilfældet. Artens hidtil kjendte Nordgrændse var russisk Karelen, hvorfra den anföres af TENGSTRÖM. — Larven lever paa Asp og andre Poppelarter.

Teleia luculella Hb.

Denne hist og her i Sydsverige samt ved Åbo i Finland forekommende Art tog jeg i et enkelt Explr ved Mandal 9:de Juli 1882 blandt Egekrattet. — Larven, der tidligere sagdes at leve i raadent Træ, skal ifølge nyere Iagttagelser leve om Hösten mellen sammenspundne Egeblade eller paa Undersiden af et enkelt Blad i et med Exkrementer fyldt Rör og overvintre i Barksprækker, under Mos eller Lav paa Stammerne. Forresten er den ogsaa udklækket af Galæbler paa Egetræerne.

Kristiania 3 Marts 1884.